

Uusi ammattiliitto tavoittelee joustoja ja paikallista sopimista

Työttömyyskassojen villeille oma liitto

Suomeen on pari viikkoa sitten kaikessa hiljaisuudessa perustettu uusi ammattiliitto.

Suomen erillisalojen henkilöstön yhteistyöjärjestö eli Ehyt pyrkii kokoamaan työttömyyskassoihin maksavia henkilöitä, jotka eivät ole kuuluneet tai eivät tällä hetkellä kuulu mihinkään nykyisiin ammattiliitoista.

Yhtenä houkuttimena uudella liitolla on alhainen, 100 markan vuotuinen jäsenmaksu. Tavoitteenaan liitto pitää uudenlaista ay-kulttuuria, jossa ammattiyhdistysliikkeen tähän saakka kulmaki-ään pitämät asiat eivät ole pyhiä.

Ay-markkinoiden uusi yrittäjä kuuluu STTK-laiseen Suomen erityisteknisten liittoon Seteliin, samaan, johon viime kevään lakolla kuuluisaksi tullut Suomen Palomiesliitto Spal:kin.

Ehytiä vetää toistaiseksi Setelin toiminnanjohtaja Heikki Santala. Hän sanoo hoitavansa tehtävää vain siihen saakka, kun liitto on saanut valituksi todellisen puheenjohtajan ja muut tarvittavat hallintoelimet.

Valinnat tapahtuvat joko loka-marraskuussa pidettävässä syyskokouksessa tai sitten viimeistään ensi vuo-

Uusi liitto pyrkii aluksi saamaan jäsenikseen Erityisteknisten työttömyyskassaan liittyneitä ammattiliittoihin kuulumattomia henkilöitä.

den kevätkokouksessa huhtitoukokuussa.

Noin 6 000 jäsenen Suomen erityisteknisten liittoon Seteliin kuuluvat palomiesten lisäksi omana liittonaan tällä hetkellä luotsit, optikot ja tietoliikennetekniset. Myös entisen TVK:n jäsen Pienten järjestöjen yhteistyöliitto on siirtynyt Seteliin.

Santala sanoo Ehytin kunnoittavan vapaata järjestäytymistä, joten mukaan voivat tulla nekin halukkaat, jotka eivät syystä tai toisesta ole liittyneet oman alansa erityisliittoon, esimerkiksi insinöörit, teknikot, sähkömiehet ja muut.

— Seteli ei kahlitse omia yhdistyksiään millään tavalla, eikä salli, että sitä tai sen jäseniä kahlitaan mistään suun-

nasta. Emme ryhdy muiden liittojen välityskonttoriksi, mutta emme myöskään värvää ketään, Santala vakuuttaa.

Mahdollisia liittyjiä 60 000

Santala ei tiedä, paljonko jäseniä uusi liitto on jo kerännyt hoteisiinsa. Potentiaalisia liittyjiä olisi hänen mukaansa ainakin 60 000. Sen verran järjestäytymättömiä löytyy esimerkiksi ammattijärjestöihin sitoutumattomasta Yksityisten palvelualojen työttömyyskassasta.

Toisaalta joidenkin arvioiden mukaan nykyisistä työttömistä puolet ei kuulu enää tai ei ole edes koskaan kuulunut mihinkään työttömyyskassaan.

— Ammattiliittojen ulkopuolella on vielä massoittain suomalaisia, Santala muistuttaa.

Ensimmäisenä uusi liitto pyrkii saamaan jäsenikseen Seteliä lähellä olevan, elokuussa toimintansa aloittaneen Erityisteknisten työttömyyskassan niitä jäseniä, jotka eivät ole ammatillisesti järjestäytyneitä.

Setelin toiminnanjohtaja perustelee Ehytin perustamista juuri sillä, että uusien työttömyyskassan jäsenten keskuudessa on ilmennyt halukkuutta järjestäytyä myös ay-liikkeeseen.

— Emme me voi ay-liikkeenä panna kättä sellaisessa tapauksessa pystyyn.

Vanhoista sidoksista vapaa

Santala sanoo uuden liiton lähtevän ajamaan Suomessa uutta ay-kulttuuria. Hänen mukaansa jäsenistö vanhan ay-liikkeen ulkopuolelta tulleena on myös sen sidoksista vapaata, osalla ei ole edes työehtosopimusta tukena.

— Juuri tässä on mahdollisuus aloittaa uusi kulttuuri esimerkiksi turvaamalla heidän olosuhteitaan paikallisilla sopimuksilla ja työelämän joustamisella, jotka ovat tähän saakka olleet ay-liikkeen herroille kiro sanoja.

Santala etsiikin uuden liiton vetäjäksi nuorta henkilöä, jolle "mikään ei ole pyhää". — Tiukkapoisuus ei ole

nykyaikana paikallaan.

Monelle ay-liikkeeseen toistaiseksi kuulumattomalle on ollut liittymisen ylipääsemättömänä kynnyksenä juuri jäsenmaksu. Uusikaan liitto ei kuitenkaan selviä velvoitteistaan ilman rahaa.

Toistaiseksi on varmaa, että jäsenet joutuvat maksamaan Setelin 100 markan vuosittaisen jäsenmaksun. Jos uusi liitto haluaa toimihenkilöitä, maksu myös nousee, koska heidän palkkaamiseen täytyy luonnollisesti löytää varat.

Joustoilla työttömyyttä vastaan

Liitto haluaa torjua työttömyyttä kaikin keinoin myös käytännössä. Valikoimassa ovat toistaiseksi juuri joustot ja paikallinen sopiminen.

— Nykyisillä työehtosopimuksilla ja määräyksillä aiheutetaan todellisia esteitä työllisyyden parantamiselle, Santala sanoo.

— Emme luonnollisesti-kaan halua, että työtön työllistyy alehintaan. Mutta jos me jotakin voimme tehdä työpaikan säilymiseksi, olemme valmiit joustamaan.

Myös vastapuoli on uudella liitolla haussa. Santala kuitenkin arvelee, että pääosa jäsenistä tulee olemaan pien-ten yksityisten työnantajien palveluksessa, jolloin sopiminenkin tulee ajamaan täysin paikallistasolle.

LASSE NIEMI

Palomiesliitto kanteli työnantajasta oikeusasiamiehelle

Suomen palomiesliitto sekä sen kattojärjestö, STTK:hon kuuluva Suomen erityisteknisten liitto Seteli jättivät maanantaina eduskunnan oikeusasiamiehelle kantelun Kunnallisen työmarkkinalaitoksen toimista palomiesten sopimusoikeuksista.

Liitot katsovat, että työnantajaa edustava Kunnallinen työmarkkinalaitos loukkaa niiden perustuslaillista oikeuksia kieltäytyessään tunnustamasta palomiesliittoa kunnallisen alan sopimusapuoleksi.

Spal ja Seteli tulkitsevat viime keväänä palomieslakon päättäneen sopimuksen kunnalliseksi virkaehtosopimukseksi samassa mielessä kuin kunnallisen alan pääsopijajärjestöjen solmimat virkaehtosopimukset.

Myös työtuomioistuin on katsoo syyskuuisessa päätöksessään, että valtakunnansovittelija Jorma Reinin välityksellä syntynyt sopimus on kunnallinen virkaehtosopimus.

Setelin puheenjohtajan Heikki Santalan mukaan työmarkkinalaitos ei kunnioita sopimusta vaan pyrkii alistaamaan palomiehet kunnallisen alan pääsopijajärjestöjen solmimaan teknisen alan sopi-

mukseen. Tässä Kunnallinen työmarkkinalaitos loukkaa Santalan mielestä perustuslain takaamaa järjestäytymis- ja sopimusvapautta.

Käräjäoiti laajenee

Hänen mukaansa järjestäytymis- ja sopimusvapaus nauttii erityistä suojaa myös kansainvälisissä sopimuksissa. Liitot harkitsevatkin asian viemistä kansainvälisiin työtuomioistuihin, mikäli kantelu oikeusasiamiehelle ei tuota liittojen mielen mukaista ratkaisua.

Spal ja Seteli ovat varustautuneet laajaan käräjäoitiin myös kotimaassa. Parhaillaan työtuomioistuimessa on viireillä kaksi kannetta ja lisää on suunnitteilla.

Toisessa kanteessa Spal vaatii työtuomioistuinta velvoittamaan kuntatyönantajaa uhkasakon tai vankeuden uhalla saattamaan sopimusedot voimaan. Toisessa kanteessa Spal vaatii Järvenpään kaupunkia tuomittavaksi hytityssakkoihin työmarkkinalaitoksen ja palomiesliiton välisen virkaehtosopimuksen rikkomisesta.

Lisäksi järjestöissä mieti-

Palomiesliiton lakimies Heikki Saksanen (vas.), puheenjohtaja Kalevi Jokinen ja Suomen erikoisteknisten liiton puheenjohtaja Heikki Santala aikovat katsoa palomiesliiton sopimuskriistan loppuun asi oikeusistuimissa.

pääsopijajärjestöjä vastaa. Spal:n ja Setelin mielestä pääsopimuksen pätevyys on kyseenalainen siltä osin, kun se loukkaa palomiesliiton jäsenten perustuslaillisia oikeuksia.

Pääsopimus uhkaa hajota

Santalan mukaan lakossa ei ollut kyse rahasta vaan siitä, kuka tekee palomiesten puolesta sopimuksia. (DLP)

kunnallisen sopimusjärjestelmän rapautuvan, mikäli pienet erillisryhmät pääsevät tekemään omia virkaehtosopimuksiaan. Työmarkkinalaitos tekee kunnallisen alan sopimukset pääsopijajärjestöjen kesken, joita ovat Terveystieteiden, Kunta- ja sosiaalihuoltoalan neuvottelujärjestö, Akava, Kunta- ja sosiaalialan unioni sekä Kuntatekniset. Työmarkkinalaitos katsoo, ettei työtuomioistuin syksyllä tekemä päätös nosta palomiesliittoa kunnallisen alan sopimuskumppaniksi. Työmarkkinalaitoksen mielestä siinä otettiin kantaa ainoastaan valtakunnansovittelija Jorma Reinin johdolla syntyneen sovintoehdotuksen statukseen.

Palomiesten työehtoihin sopimuskriittillä ei ole suuria vaikutuksia. Viime keväänä käydyn, kymmenen viikkoa kestäneen lakon saavutukset siirrettiin kunta- ja sosiaalialan tekni-

sopimukseen, joten ne koskevat myös KTV:hen kuuluvia palomiehiä.

Kuntatyönantaja pelkää

KARLI LEPPÄNEN

KL 5.12.95